

Danas je Međunarodni praznik rada – 1. maj

BEOGRAD, 1. maj 2022

(Tanjug) – Širom sveta danas se obeležava 1. maj, Međunarodni praznik rada, kao manifestacija solidarnosti radnika u borbi protiv svih vidova nepravde i eksploatacije i za poboljšanje radnih uslova.

Taj datum, svojevrsni je simbol vizije i borbe za bolji položaj rada i uopšte pravedniji svet, ali i manifestacija podsećanja na žrtve u toj borbi.

Međunarodni praznik rada obeležava se u znak sećanja na 1. maj 1886. godine, kada je u Čikagu više desetina hiljada radnika demonstriralo ulicama, zahtevajući povoljnije uslove rada, bolji položaj radnika, između ostalog i doslednu primenu osmočasovnog radnog vremena.

Bili su to tada gotovo revolucionarni zahtevi i usledila je oštra reakcija poslodavaca i vlasti.

Tog dana u Čikagu, 1886. godine, oko 40.000 radnika stupilo je u generalni štrajk, zahtevajući bolje uslove rada, izražene u paroli “tri osmice” – po osam sati rada, odmora i slobodnog vremena. Organizatori su prethodno predložili realne probleme i ispostavili neposredne zahteve poslodavcima.

Protest na koji je odgovoreno represijom i brutalnom reakcijom vlasti i poslodavaca, a potom i niza žrtava, prihvaćen je kao simbol borbe za prava rada i obespravljenih uopšte.

Te 1886, u Čikagu, protesti su započeli 1. maja, a do najoštrijih sukoba s policijom došlo je 4. i 5. maja, kada su se proširili i van Čikaga.

Policija je intervencijom nastojala da razbije protestne

skupove i dovede do podele demonstranata, što se završilo ozbiljnim sukobima u kojima je bilo žrtava među štrajkačima, ali i među pripadnicima policije.

U sukobima s policijom ubijeno je najmanje šest i ranjeno oko 50 radnika, a veliki broj je uhapšen. Više radničkih vođa osuđeno je docnije na smrt, trojica na robiju.

U znak sećanja na velike manifestacije obespravljenih, i njihovu odlučnu borbu, s nizom žrtava, na Osnivačkom kongresu Druge internacionale 1889. godine, održanom o 100. godišnjici pada Bastilje, 14. jula, odlučeno je da se 1. maj nadalje širom sveta obeležava kao međunarodni praznik rada sa masovnim skupovima, demonstracijama i prigodnim manifestacijama, u znak sećanja i opomene.

Na Drugom kongresu 1891. godine 1. maj je i formalno proglašen za Međunarodni praznik rada. Trebalo je da to bude opšta manifestacija solidarnosti radnika u borbi protiv svih vidova nepravde i eksploatacije.

Postupno, kako su sindikalni i radnički pokreti jačali, tokom poslednjih godina 19. veka i prvih decenija 20. veka, 1. maj je sve masovnije prihvaćan i obeležavan, vrlo često i širokim protestnim manifestacijama.

U Srbiji, 1. maj je prvi put obeležen kao Praznik rada 1893. godine, protestnim skupovima u Beogradu.

Prvomajske manifestacije u seoskim sredinama u Srbiji počele su najpre skupom u selu Dubona, kod Mladenovca, dve godine docnije.

Poslednjih decenija, usled sve upadljivije raslojenosti i urušavanja prava radnika, prvomajski protesti širom sveta ponovo dobijaju vidove oštrijih protestnih okupljanja.

U skladu sa Zakonom o državnim praznicima, 1. maj se kao praznik u Srbiji neradno obeležava dva dana.